

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

СЛОВАШКИ ЕЗИК за IX клас, Втори чужд език-профилирана подготовка

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ.

Настоящата учебна програма е изготвена съгласно Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужди езици. Програмата е съобразена и с постановките на „Прагово равнище по словашки език”, прието от Съвета на Европа.

Базирайки се на принципите за непрекъснатост и спираловидна повтаряемост на обучението, настоящата учебна програма предлага оптимално използване на хорариума за формиране на навиците и уменията на учениците по видовете речева дейност: слушане, четене, говорене, писане.

Хорариумът часове се определя според учебните планове на училището.

II. СТРАТЕГИЯ И ЦЕЛИ

Образователната стратегия при изучаването на словашки език като втори чужд език се определя като функционално-комуникативна. Общите цели на обучението са свързани с изграждане на система от интелектуални умения за развитие на познавателните способности и творческата самостоятелност на личността; с формиране на толерантност към културните различия и развитие на умение за социално отговорно поведение и межкултурно общуване.

Специфичните цели на обучението в девети клас са свързани с:

-провокиране на интереса на учениците към изучаване на словашки език в контекста на родния език и култура;

-натрупване на първоначален активен и пасивен речников запас;

-първоначални знания за граматичната система на словашкия език;

-изграждане на комуникативни умения у учениците;

-развиване на стратегии за самостоятелно учене ;

-развиване на основните умения в рамките на всеки тип речева дейност, както следва:

1. Слушане-възприемане на речта на учителя и на кратък текст, прочетен от него; начално аудиране на механична реч със зрителна опора.

2. Четене - гладко четене на глас; четене наум – общо ориентиране в съдържанието, проследяване на темата, извличане на най-обща идея; начални умения за работа с речник, с таблица, с учебно помагало.

3. Говорене - елементарна диалогична реч; основи на монологичната реч: кратко изказване, кратко описание.

4. Писане - кратък отговор на комуникативен въпрос, свързан с учебното съдържание; кратко описание и поздравление; кратко лично писмо или картичка, попълване на елементарна анкетна карта, формуляр; начални умения за работа с речник, с учебно помагало.

IX клас (втори чужд език-профилирана подготовка)					
Очаквани резултати		Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки/			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности /за цялото ядро и/или за цялата програма/	Възможности за междупредметни връзки
1	2	3	4	5	6
Слушане	Ученикът: Възприема аудиотекст от различни източници с нормална скорост на говорене, стандартно произношение и ясна дикция. Разпознава основните интонационни модели в словашкия език. Разбира основна информация от кратки несложни, научнопопулярни и литературни аудиотекстове на равнище значение /какво е станало/ и смисъл /защо е станало/. Разбира в подробности въпросите и указанията на	I. Тематични области 1. Аз и другите -име, възраст, националност -човешкото тяло, външен вид, облекло -моео семейство, роднински връзки -нашият дом, обзавеждане, разположение, адрес -хората и техните професии 2. Моят ден -домашни задължения -училище, седмична програма-свободно време и развлечения 3. Светът около нас -в града /превозни средства, магазини, заведения, кино, театър/	ЕЗИКОВИ ЗНАНИЯ А. Фонетика 1. Произношение на словашките гласни и съгласни в съпоставителен с родния език план - ударение и интонация -опозиция тевърди и меки гласни и съгласни; кратки и дълги гласни; дифтонги; палатализация; ларинг. съгл. h; 2. Разграничаване на - i или – u. 3. Разграничаване на –e или e:; je или ŷ; e; u или ů, ú или ů; ä, o или ô. Сричкообразувящи звукове и тяхната дължина. Звучност на	На учениците се дава възможност: - да работят в спокойна атмосфера; -да работят активно индивидуално, по двойки и на групи; -да слушат и четат диалози, кратки текстове и съобщения, обяви, команди, инструкции с необходимите към тях ситуативни коментари; -да ползват езика в комуникация с учителя и съучениците си; -да участват в	Учениците прилагат знанията и уменията си по: 1. Български език и литература: -части на речта и видове изречения; -словообразуване; -речев етикет; -национална идентичност; -фолклор, обичаи, традиции,; -митове -литература -жанрово многообразие; -обща лексика 2. Други чужди езици -социокултурна и страноведска информация за други страни; -стратегии, техники за учене на чужди езици; -прилагане на компенсаторни

	<p>учителя в час и информация, свързана с учебното съдържание. Разбира конкретна информация от кратки инструкции и съобщения, радио и телевизионни предавания на познати теми, кратки разговори по интересувачи го въпроси. Прилага компенсаторни стратегии за разбиране. Ученикът: Чете различни по вид учебни, адаптирани и несложни автентични текстове, написани на стандартен словашки език. Разбира основната информация от литературен текст: приказка, легенда, анекдот, кратко стихотворение и</p>	<p>-на село -растения и животни -време и календар -времето и годишните сезони -природни, културни и исторически забележителности 4. Празници -рожден ден, имен ден -официални празници -битови празници II. Социокултурни знания-в рамките на посочените теми ученикът трябва да придобие знания за живота в Република Словакия. 1. Социално поведение-норми, етикет. 2. Празници и традиции. 3. Култура и изкуство. 4. Природни забележителности, исторически паметници, големи градове Братислава.</p>	<p>съгласните. 4. Основни интонационни конструкции. Сричката в словашкия език. Закон за ритмичното съкращаване и изключения от закона за ритмичното съкращаване. Б. Морфология 1. Изменяеми части на речта -имена и именни граматични категории -глаголи и глаголни граматични категории -глаголни спрежения -склонитбени типове на съществителните имена -склонитбени типове на прилагателните имена; съгласуване -числителни имена /бройни и редни числителни/ -склонитбени</p>	<p>ситуативни ролеви игри, подходящи за възрастта и съответстващи на интересите им; -да развиват умения за оценка и самооценка; -да работят самостоятелно, ползвайки таблици, речници, справочни материали; -да опознават националното своеобразие на Словашката република; -да реализират различни извънурочни дейности.</p>	<p>стратегии; 3. Информатика и информационни технологии -работа с мултимедийни продукти; -намиране и извличане на информация от Интернет; -текстообработка 4. Обществени науки и гражданско образование: -коментар и сравняване на факти и събития от историята на славянския свят; -правова държава, права на човека; -разрешаване на конфликтни ситуации; -световно стопанство; -роля на езика, традициите, религията; -географска характеристика на Чешката рупублика; -общоевропейски структури. 5. Природни науки и екология:</p>
<p>Четене</p> <p>Говорене</p>		<p>III. Сфери и роли</p>			

<p>Писане</p>	<p>от ограничен по обем научнопопулярен текст, като разпознава вида и предназначението на текста. Разбира в подробности кратки съобщения, несложни инструкции, написани на стандартен език. Умее да ползва речници и справочници. Извлича информация за основни социокултурни особености. Прилага компенсаторни стратегии: използва езикови, контекстуални и илюстративни опори за извличане на информация.</p> <p>Ученикът: Отговаря на конкретни въпроси. Задава стандартни</p>	<p>на общуване</p> <ol style="list-style-type: none"> Сфери <ul style="list-style-type: none"> -вкъщи -на гости -на обществени места Роли <ul style="list-style-type: none"> -участник в разговор -домакин -гост -клиент -пътник <p>IV. Използване на компенсаторни стратегии</p> <p>Ученикът трябва да се научи да използва :</p> <ul style="list-style-type: none"> - езика на тялото - мимики, жестове - неезикови и родноезикови опори; - форми на езикова догадка; - помощ от други участници в общуването - помощни учебни и справочни материали /речници, учебници/ - молба за уточняване - повторно питане; <p>V. Словесни действия</p>	<p>типове на местоименията /склонение на притежателните местоимения/; съгласуване.</p> <ol style="list-style-type: none"> Неизменяеми части на речта <ul style="list-style-type: none"> -наречия -предлози -съюзи. Значения и употреба на падежите <ul style="list-style-type: none"> -Им. п.-субект на действието -Род. п.- безпредложна употреба, в съчетание с числителни и наречия; употреба с предлози ; категорията одушевеност. -Дат. п.-адресат на действието; в безлични конструкции; с предлози -Вин. п.-пряко допълнение; употреба с предлози; одушевеност на същ.им. от м.р. -Тв. п.-оръдие на действието; употреба с 	<ul style="list-style-type: none"> -замърсители на въздуха, водата и почвата; -суровинна база и енергийни източници; -изобретения, научни постижения; -знания за човешкото тяло; -здравословен и природосъобразен начин на живот; -живот без дрога; <p>6. Изкуства:</p> <ul style="list-style-type: none"> -известни творби на словашки композитори, музиканти и др.; -младежка култура; -аудиомедии. <p>7. Физическа култура и спорт:</p> <ul style="list-style-type: none"> -спорт и здраве; -индивидуални и колективни спортове; -екипност.
----------------------	---	--	---	--

	<p>въпроси. Елементарно описва хора и предмети. Изразява желание да получи информация. Участва в диалог по описана или изобразена ситуация. Адекватно на ситуацията прилага изучения речеви етикет. Използва езикови средства, произношение и интонация, които не пречат на общуването. Използва компенсаторни умения за преодоляване на комуникативни проблеми.</p> <p>Ученикът: Пише под диктовка свързан текст, съдържащ изучен лексикален и граматичен материал, като спазва ортографичните</p>	<p>1. Искане и даване на информация - идентифициране на лица и предмети; - въпрос и съобщение; - коригиране /изразяване на неразбиране; молба да се повтори, обясни, перифразира/ 2. Осъществяване на социално приемливо общуване -поздрави; -поздравления и благопожелания; -обръщения; -привличане на внимание; 3. Предложение за извършване на определено действие -предложение за съвместно действие; -молба; -покана; -съвет; -предупреждение; -заповед и забрана 4. Изразяване на интелектуални от-</p>	<p>предлози -М. п.-с предлозите в /во/, па, о, ро, ргі; В. Синтаксис 1. Видове прости изречения /кратки, разширени/ -подлог -глаголно сказуемо -пряко и непряко допълнение -обстоятелствени пояснения за място, време, причина и цел -съгласувано и несъгласувано определение -словоред, комуникативни фактори, определящи словореда</p>		
--	---	---	---	--	--

	<p>норми на езика: писане на i- í, y- ú; писане на у или ú след „твърдите“ или „меките“ съгласни, както и след неутралните съгласни. Писане на ä, е, на дифтонгите ie, ia iu или je, ja, ju, ja; писане на главни букви. Пише картички, покани, кратки съобщения. Пише писма, в които отразява конкретни преживявания и факти. Ползва несложни формуляри за лични нужди. Води бележки при четене и слушане. Прилага компенсаторни стратегии /използва познати образци, речници, справочници/</p>	<p>ношения и съот- ветни реакции -интелектуални отношения /съгласие и несъгласие; обещание и отказ; предложение и покана; възможност и невъзможност; способност и неспособност; наличие или липса на необходимост; позволение/ -емоционални отношения /радост и тъга; интерес и безразличие; желание и предпочитание; страх и безпокойство; възхищение и разочарование/ -етични отноше- ния /благодарност и признателност; одобрение и неодобрение; оценка; съжаление и безразличие; извинение и прошка/</p>			
--	---	---	--	--	--

V. ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Дейностите, свързани с проверката и оценката на знанията и уменията на учениците в обучението по чужд език, се подчиняват на определени общи педагогически изисквания:

- системност;
- всестранност;
- обективност;

-отчитане на възпитателното въздействие на оценката, която би трябвало да има положителен характер и да мотивира учениците към комуникиране на чуждия език, да формира у тях критерии за самооценка и да ги стимулира за по-ефективна работа.

Решението на въпроса за обективността на оценката е пряко свързана с тестовата проверка. Тестовите могат да служат както за текуща и периодична проверка, така и за упражнения и самопроверка. Тестовите задачи могат да изискват така наречените затворени отговори /да-не, вярно-невярно/, въпроси с избираем отговор, или открити /самостоятелно структуриран отговор, допълване и други/. Речевите умения и комуникативни способности се проверяват чрез функционални тестове, а за проверка на познанията за езика се използват структурни тестове.

Проверка на знанията и уменията в IX клас

А. Устна:

-монологична реч: кратко изказване, кратко описание, кратко разсъждение;
-диалогична реч: първоначални умения за задаване на въпроси, кратки отговори на комуникативни въпроси;

- гладко четене;
- адекватно използване на изучените интонационни модели.

Б. Писмена:

-диктовка;
-тест;
-кратко описание и поздравление; попълване на анкетна бланка;
-превод на кратък елементарен текст по изучена тематика от словашки на български език.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

Организацията на обучението по словашки като втори чужд език следва общоприетите принципи на комуникативно-ситуативния и когнитивния подход, утвърдени в съвременната методика. Учебната дейност е ориентирана към изграждането на компонентите на комуникативната компетентност в разнообразните и аспекти, като водеща е прагматическата насоченост.

Структурирането на настоящата учебна програма е съобразено със специфичните особености при обучението по втори чужд език:

- мотивацията за изучаване на втория чужд език;
- опита от овладяването на родния и първия чужд език;
- усвоените до определена степен стратегии за учене;
- натрупаните фонові знания за страната и света.

Горепосочените особености обуславят необходимостта от:

-равнопоставеност, а на определен етап от обучението и изпреварване на репродуктивното пред продуктивното овладяване на езика;
-обогатяване и усъвършенстване на стратегиите за самостоятелно учене и на компенсаторните стратегии за преодоляване на трудностите в устната и писмената реч;
-използване на разнообразна социокултурна информация с диференцирана насоченост в зависимост от интересите на учениците.